

УДК 330.322:004:339.9
JEL Classification: F21; F63; O33; O52; O57
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-160-168>

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС

© 2025 КІРІЄНКО С. О.

УДК 330.322:004:339.9
JEL Classification: F21; F63; O33; O52; O57

Кірієнко С. О. Цифрова трансформація як чинник підвищення інвестиційної привабливості України в контексті досвіду країн ЄС

Метою статті є дослідження взаємозв'язку між цифровою трансформацією економіки та інвестиційною привабливістю країн у контексті глобальної нестабільності та визначення стратегічних орієнтирів для підвищення інвестиційного потенціалу України. У статті проаналізовано концептуальні засади розвитку цифрової економіки у світовій практиці, висвітлено роль цифровізації як багатовимірного фактора структурних перетворень, зокрема у підвищенні прозорості ринкових процесів, зниженні транзакційних витрат і розширенні можливостей інвестування в інноваційні сектори. Особливу увагу приділено досвіду країн Європейського Союзу щодо інтеграції цифрових технологій у стратегічні пріоритети економічної політики та механізмів їх реалізації на різних рівнях управління. У статті проведено порівняльний аналіз стану цифрової трансформації в Україні та країнах ЄС, окреслено основні розбіжності, слабкі місця й інституційні виклики. Проаналізовано стан розвитку інтернет-інфраструктури, рівень цифрової грамотності, ступінь цифровізації малого та середнього бізнесу, ефективність систем електронного врядування та якість регуляторного середовища. Визначено ключові бар'єри, що стримують розвиток цифрової економіки в Україні, серед яких нерівномірність доступу до цифрових технологій, фрагментарність державної підтримки інноваційних проєктів та недостатній рівень інтеграції цифрових практик у виробничі процеси. Проведено кореляційний аналіз залежностей між рівнем цифрового розвитку (на основі індексів DESI та WDCI) та основними економічними показниками. Виявлено, що у країнах ЄС цифровізація має складний зворотний зв'язок із традиційними економічними індикаторами, зокрема з припливом іноземних інвестицій та рівнем безробіття, що свідчить про зрілість цифрових ринків. Натомість в Україні простежується позитивна кореляція між розвитком цифрової конкурентоспроможності, зростанням ВВП і припливом іноземних інвестицій, що підтверджує можливість цифровізації служити каталізатором економічного відновлення в посткризовий період. Запропоновано порівняльну характеристику цифрового розвитку та обґрунтовано напрями першочергових заходів для стимулювання цифровізації в Україні. У статті обґрунтована необхідність розбудови широкопasmової інфраструктури, розвитку цифрової грамотності населення, запровадження цільових державних програм підтримки цифрових стартапів і високотехнологічних підприємств, гармонізації законодавства у сфері кібербезпеки відповідно до стандартів ЄС. Наголошено на важливості розвитку цифрових компетентностей, активізації підприємницької ініціативи в інноваційному секторі та залучення іноземних інвестицій у цифрові технології. Підкреслено роль людського капіталу як ключового детермінанта успішної цифрової трансформації економіки та визначено його значення для формування конкурентоспроможного інвестиційного середовища. Встановлено, що лише системний, комплексний і стратегічно виважений підхід до цифровізації здатен забезпечити довгострокову економічну стійкість України, сприяти зміцненню її позицій у глобальній цифровій економіці та перетворенню на одного з перспективних гравців європейського інноваційного простору.

Ключові слова: цифрова економіка, цифрова трансформація, інвестиційна привабливість, цифрова інфраструктура, інноваційний розвиток.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 23.

Кірієнко Сергій Олександрович – аспірант, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)
E-mail: kirienko.sergii@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1775-5345>

UDC 330.322:004:339.9
JEL Classification: F21; F63; O33; O52; O57

Kirienko S. O. Digital Transformation as a Factor in Increasing the Investment Attractiveness of Ukraine in the Context of the Experience of EU Countries

The aim of this article is to examine the relationship between the digital transformation of the economy and the investment attractiveness of countries in the context of global instability and to define strategic guidelines for enhancing Ukraine's investment potential. The article analyzes the conceptual foundations for the development of the digital economy in global practice, highlights the role of digitalization as a multidimensional factor in structural transformations, particularly in increasing the transparency of market processes, reducing transaction costs, and expanding investment opportunities in innovative sectors. Special attention is given to the experience of European Union countries regarding the integration of digital technologies into the strategic priorities of economic policy and the mechanisms for their implementation at various levels of governance. The article presents a comparative analysis of the state of digital transformation in Ukraine and EU countries, outlining the main discrepancies, weaknesses, and institutional challenges. The article examines the state of internet infrastructure development, the level of digital literacy, the degree of digitalization of small and medium-sized enterprises, the effectiveness of electronic governance systems, and the quality of the regulatory environment. Key barriers hindering the development of the digital economy in Ukraine have been identified, including uneven access to digital technologies, fragmentation of government support for innovative projects, and insufficient integration of digital practices into production processes. A correlation analysis has been conducted to examine the dependencies between the level of digital development (based on the DESI and WDCI indices) and major economic indicators. It is found that in EU countries, digitalization has a complex feedback relationship with traditional economic indicators, particularly with the inflow of foreign direct investments and unemployment rates, indicating the maturity of digital markets. In contrast, in Ukraine, a positive correlation is observed between the development of digital competitiveness, GDP growth, and the inflow of foreign invest-

ments, which confirms the potential of digitalization to serve as a catalyst for economic recovery in the post-crisis period. A comparative characterization of digital development is proposed, and directions for priority measures to stimulate digitalization in Ukraine are substantiated. The article substantiates the necessity of building broadband infrastructure, developing digital literacy among the population, implementing targeted State programs to support digital startups and high-tech enterprises, and harmonizing legislation in the field of cybersecurity according to EU standards. It is emphasized the importance of developing digital competencies, activating entrepreneurial initiative in the innovative sector, and attracting foreign investment in digital technologies. The role of human capital as a key determinant of successful digital transformation of the economy is underscored, and its significance for shaping a competitive investment environment is emphasized. It is found that only a systematic, comprehensive, and strategically balanced approach to digitization can ensure the long-term economic resilience of Ukraine, contribute to strengthening its positions in the global digital economy, and transform it into one of the promising players in the European innovation space.

Keywords: digital economy, digital transformation, investment attractiveness, digital infrastructure, innovative development.

Fig.: 1. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 23.

Kirienko Sergii O. – Postgraduate Student, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: kirienko.sergii@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1775-5345>

У сучасних умовах розвитку глобальної економіки цифрова трансформація набуває ролі не лише ключового чинника технологічного оновлення суспільства, а й визначального елемента формування інвестиційної привабливості держав. Інтеграція цифрових технологій у всі сфери економіки сприяє прискоренню темпів зростання, модернізації бізнес-моделей, підвищенню ефективності інституційного середовища та розширенню можливостей для залучення іноземних інвестицій. У країнах Європейського Союзу цифровізація перетворилася на стратегічну основу конкурентоспроможності на глобальному ринку та стала невід'ємною складовою стратегії сталого розвитку. Для України цифрова трансформація має особливе значення, оскільки може компенсувати структурні дисбаланси, стимулювати інвестиційну активність і сприяти поглибленню інтеграції до європейського економічного простору. Водночас, попри позитивну динаміку розвитку окремих сегментів цифрової економіки, рівень комплексної цифровізації в Україні залишається нижчим за середні показники країн ЄС. Це обумовлює актуальність системного вивчення міжнародного досвіду цифрової трансформації з метою розроблення ефективних інноваційно-інвестиційних механізмів, здатних забезпечити зростання інвестиційної привабливості держави в умовах нової промислової революції.

Питання цифрової трансформації економіки та її впливу на інвестиційну привабливість активно досліджуються в сучасній науковій літературі. Так, у працях Е. Бріньольфссона та А. МакАфі [1] акцентовано увагу на тому, що цифрові технології радикально змінюють структуру економічної діяльності, створюючи нові можливості для зростання продуктивності та інвестиційної активності. Дослідження К. Шваба [2] розглядає цифрову трансформацію в контексті Четвертої промислової революції, підкреслюючи її роль у переосмисленні традиційних економічних моделей. Особливу увагу до питань

взаємозв'язку цифровізації та інвестиційної динаміки приділяють автори McKinsey Global Institute. Зокрема, Дж. Манійка, С. Лунд, Дж. Багін та ін. [3] аналізують, як цифрові технології стимулюють економічне зростання та впливають на перерозподіл інвестиційних потоків. Аналогічно, у звітах Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) [4] висвітлюються проблеми адаптації інвестиційної політики до реалій цифрової економіки. Дослідження П. Вергефа та співавторів [5] розкриває міждисциплінарну природу цифрової трансформації та наголошує на необхідності комплексного залучення різних секторів економіки та суспільства. Своєю чергою, звіт Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD) «Digital Economy Report» [6] надає ґрунтовний аналіз глобальних трендів цифрової трансформації, її впливу на інвестиційні процеси та виклики для країн, що розвиваються. У межах української наукової думки значний внесок у дослідження цифрової економіки зробили В. П. Вишневський та А. Ю. Голобородько [7; 8], які акцентують увагу на потенціалі цифровізації для трансформації національної економіки та залучення інвестицій.

Серед важливих аспектів цифровізації варто також відзначити дослідження К. Фрея та М. Осборна [9], які звертають увагу на соціальні ризики цифрової трансформації, зокрема трансформацію ринку праці та необхідність адаптації політики зайнятості. Важливу роль у формуванні сучасного розуміння цифрової стратегії для бізнесу відіграє праця А. Бхарадвей та співавторів [10], де розглядаються питання інтеграції цифрових технологій у стратегічне управління компаніями.

Таким чином, сучасні дослідження підкреслюють багатовимірність впливу цифрової трансформації на економічний розвиток та інвестиційну привабливість країн, що зумовлює актуальність

подальшого комплексного аналізу цього процесу, зокрема в українських реаліях.

Попри активну цифровізацію світових економік, механізми впливу цифрової трансформації на інвестиційну привабливість країн, особливо в умовах глобальної нестабільності, залишаються недостатньо дослідженими. Це створює потребу в поглибленому аналізі специфіки взаємодії цифрових процесів із інвестиційною динамікою в сучасних реаліях.

Метою статті є визначення впливу цифрової трансформації на інвестиційну привабливість України на основі порівняльного аналізу з країнами Європейського Союзу, виявлення ключових закономірностей і перспектив розвитку цифрової економіки в контексті інноваційно-інвестиційного підходу.

Методична основа дослідження базується на системному підході до оцінювання взаємозв'язку між рівнем цифрової трансформації економіки та інвестиційною привабливістю країн. На першому етапі здійснено аналіз сучасних наукових підходів до визначення сутності цифровізації. Другий етап передбачав обґрунтування вибору ключових індикаторів цифрового розвитку – індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) для країн ЄС та індексу глобальної цифрової конкурентоспроможності (WDCI) для України – а також супутніх макроекономічних показників. На третьому етапі проведено кореляційний аналіз для виявлення взаємозв'язків між рівнем цифровізації та інвестиційною активністю. Завершальний етап полягав у формулюванні висновків і практичних рекомендацій щодо розбудови цифрової економіки України з урахуванням європейського досвіду.

Розвиток цифрової економіки є одним із провідних чинників трансформації сучасної економічної системи, оскільки сприяє створенню нових продуктів, бізнес-моделей і технологічних рішень, водночас прискорюючи обіг інформації, підвищуючи прозорість ринкових процесів і збільшуючи обсяги обробки даних [10]. Такі зміни істотно розширюють інвестиційні можливості як для традиційних секторів економіки, так і для інноваційних галузей, орієнтованих на використання цифрових технологій.

Глобальний тренд цифровізації, що невпинно набирає обертів, визначає стратегічні пріоритети державної економічної політики розвинених країн. Впровадження концепції «Індустрія 4.0», розвиток цифрової інфраструктури, створення сприятливих умов для електронного бізнесу й електронної комерції стали ключовими напрямками стимулювання економічного зростання та залучення інвести-

цій [2]. Структура цифрової економіки зазвичай охоплює три основні компоненти: інфраструктуру електронного бізнесу, електронний бізнес та електронну комерцію [10], що створює нові канали для інвестиційної діяльності.

Цифрова трансформація ринків капіталу спричиняє суттєвий перерозподіл інвестиційних потоків: розвинені країни використовують цифрові технології для оптимізації витрат, підвищення інноваційного потенціалу та зміцнення позицій на глобальному ринку, тоді як країни, що розвиваються, через цифровізацію прагнуть активізувати внутрішнє економічне зростання та покращити привабливість для інвесторів. Таким чином, цифрові технології виступають каталізатором розвитку людського капіталу, підвищення ефективності використання ресурсів і стимулювання загального економічного розвитку, що безпосередньо впливає на обсяги залучення інвестицій.

Україна, як держава з економікою, що зазнала глибоких потрясінь внаслідок зовнішніх і внутрішніх криз, активно запроваджує заходи цифровізації, що має значний потенціал для прискорення її соціально-економічного розвитку та покращення інвестиційного клімату. Проте реалізація цього потенціалу потребує не лише послідовних державних ініціатив у сфері регулювання, а й ґрунтовного наукового супроводу процесів цифрової трансформації, включно з розробленням механізмів стимулювання інвестицій у цифрові сектори економіки [5].

Цифрова економіка розглядається як ефективний інструмент підвищення інформаційної відкритості суспільства, зростання продуктивності праці, зміцнення конкурентоспроможності національних підприємств, створення нових робочих місць і зменшення соціальної нерівності, що є критично важливим для формування сприятливого інвестиційного середовища [8].

Попри складні економічні та політичні умови, цифровізація залишається одним із ключових факторів відновлення української економіки. Зокрема, розвиток цифрових технологій сприятиме інтеграції України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу, що визначено одним із пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва. Участь у європейському цифровому просторі відкриває нові можливості для залучення прямих іноземних інвестицій, розвитку інноваційних кластерів, підтримки стартапів та розширення експортного потенціалу у сфері цифрових послуг.

Активізація процесів цифровізації сприяє підвищенню інноваційності, конкурентоспроможності, продуктивності та рівня зайнятості в Укра-

їні, що, своєю чергою, здатне не лише покращити інвестиційний клімат, а й закласти основи сталого економічного зростання в посткризовий період.

Водночас ефективність цифрової трансформації значною мірою визначається здатністю держави не лише розвивати цифрову інфраструктуру, а й створювати сприятливе середовище для інвестування у високотехнологічні сектори економіки. Формування конкурентоспроможної цифрової екосистеми потребує комплексних заходів, спрямованих на підтримку інноваційного підприємництва, вдосконалення регуляторної бази, стимулювання інвестицій у цифрові технології та посилення інституційної спроможності економіки. У цьому контексті важливим завданням є аналіз існуючих тенденцій цифровізації в Україні та країнах Європейського Союзу, а також виявлення ключових чинників, що визначають взаємозв'язок між рівнем цифрового розвитку та інвестиційною привабливістю.

Динаміка розвитку цифрових технологій також тісно пов'язана зі зростанням ВВП країн, що позитивно впливає на рівень залучення іноземних інвестицій. Так, упродовж 2018–2023 рр. країни Європейського Союзу загалом демонстрували тенденцію до помірного економічного зростання, за винятком кризових 2020 та 2023 років. Водночас українська економіка, попри глибокі шоки, виявила здатність до відновлення завдяки розвитку внутрішніх стійких механізмів і підтримці міжнародного співтовариства (рис. 1) [11].

Цифровізація економіки стає важливим інструментом подолання наслідків війни та вирішення таких структурних проблем, як пошкодження

або знищення виробничих потужностей, втрата трудових ресурсів і масова міграція населення, обмеження логістичних можливостей для експортерів, нестабільність фінансового сектора та виклики для грошово-кредитної політики. У цьому контексті цифрові технології відкривають нові можливості не лише для реструктуризації економіки та формування її стійкості, а й для підвищення інвестиційної привабливості шляхом створення сучасних інфраструктурних рішень, оптимізації бізнес-процесів і розвитку цифрових платформ для залучення капіталу.

Досвід країн Європейського Союзу в розгортанні цифрових технологій демонструє необхідність формування довгострокових національних стратегій цифрового розвитку, орієнтованих на підтримку внутрішнього ІТ-ринку, масштабування цифрової інфраструктури та стимулювання попиту на інноваційні продукти серед споживачів. Такий підхід створює передумови для залучення інвестицій у високотехнологічні сектори економіки. Для України цей досвід є цінним орієнтиром, оскільки навіть в умовах тривалих криз країна демонструє потенціал перевищити окремі цифрові показники деяких держав-членів ЄС, що позитивно впливає на її інвестиційну привабливість.

Розвиток цифрової інфраструктури визнається одним із ключових чинників стимулювання інвестицій. Стабільний широкосмуговий інтернет, надійні системи електронних платежів, сучасні рішення в галузі кібербезпеки та електронного врядування створюють привабливе середовище для іноземних інвесторів, знижуючи трансакційні витрати та підвищуючи прогнозованість бізнес-середовища. Крім того, цифровізація сприяє автоматизації адміністративних процедур, скороченню

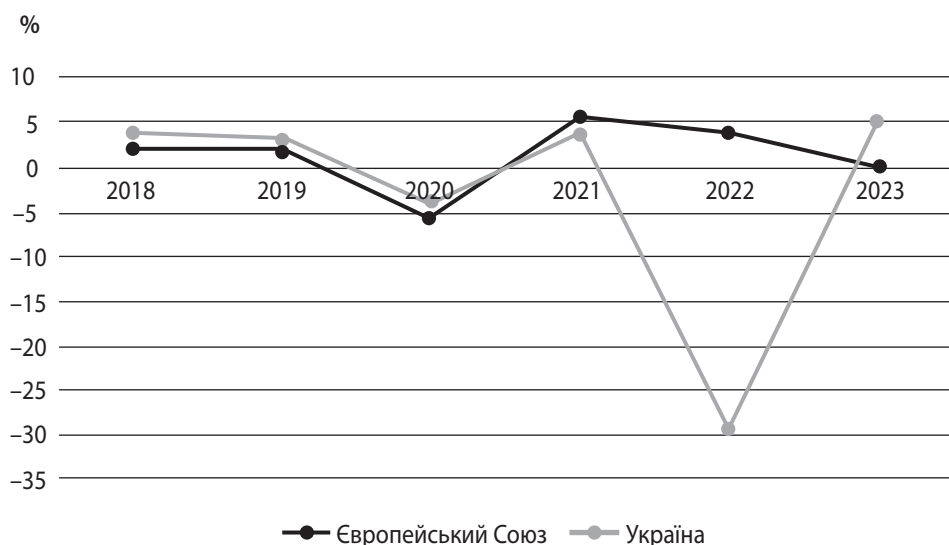

Рис. 1. Динаміка зростання ВВП в ЄС та Україні у 2018–2023 рр., % [11]

бюрократичних бар'єрів та забезпеченню більшої прозорості інвестиційних процесів, що є особливо важливим для підвищення довіри до країни з боку міжнародного капіталу [6].

Разом із тим, розширення цифрового середовища створює нові виклики, передусім у сфері кібербезпеки та захисту персональних даних. Забезпечення надійного захисту цифрової інфраструктури стає критичним чинником для стабільного залучення інвестицій, особливо у сферах фінансових технологій, електронної комерції та цифрового урядування. Таким чином, державна політика має бути орієнтована не лише на підтримку цифровізації, а й на активне впровадження ефективних механізмів регулювання та захисту цифрового простору, що є важливою передумовою для забезпечення економічної стабільності та зміцнення довіри інвесторів.

Оцінка впливу цифрової трансформації економіки на інвестиційну привабливість і загальний рівень життя в країнах Європейського Союзу та в Україні дозволяє виокремити ключові переваги й обмеження цифровізації. Зокрема, у країнах ЄС цифровізація сприяє зростанню ефективності державного управління, покращенню бізнес-клімату та стимулюванню залучення інвестицій у високотехнологічні галузі. Для України важливо не лише переймати успішні європейські практики, а й адаптувати їх до національних умов з урахуванням необхідності побудови стійкої цифрової економіки, що здатна забезпечити довгострокове зростання та привабливість для інвесторів навіть у періоди глобальної нестабільності.

Важливим етапом дослідження є кількісна оцінка рівня цифрового розвитку України та країн Європейського Союзу з використанням міжнародно визнаних індексів. Для аналізу було обрано:

- ✦ для України – Індекс глобальної цифрової конкурентоспроможності (WDCI), який вимірює здатність країни використовувати цифрові технології для розвитку бізнесу, урядування та соціальної сфери [12];
- ✦ для країн ЄС – Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI), що відображає комплексну оцінку цифрової конкурентоспроможності, розвитку цифрових навичок населення, інтеграції цифрових технологій у бізнес, цифрових публічних послуг і мережевої інфраструктури [13].

Незалежними змінними виступили такі фактори:

- X_1 – приплив прямих іноземних інвестицій;
- X_2 – рівень безробіття;
- X_3 – зростання ВВП;
- X_4 – індекс мережевої готовності;
- X_5 – індекс економічної свободи;
- X_6 – індекс розвитку електронної влади;
- X_7 – індекс електронної участі;
- X_8 – індекс глобальної привабливості.

Вибір саме цих індикаторів обумовлений їхньою репрезентативністю та широким використанням у міжнародних дослідженнях для оцінювання цифрової трансформації економік і прогнозування їх інвестиційної привабливості.

Результати кореляційного аналізу відображено в табл. 1 і табл. 2.

Таблиця 1

Кореляційна залежність між факторами розвитку та індексом цифровізації економіки та суспільства (DESI) у країнах ЄС

Фактор	Позначення	Коефіцієнт кореляції з DESI	Характеристика зв'язку
Приплив прямих іноземних інвестицій	X1	-0,874	Дуже тісний обернений
Рівень безробіття	X2	-0,650	Помірний обернений
Зростання ВВП	X3	0,476	Помірний прямий
Індекс мережевої готовності	X4	-0,532	Помірний обернений
Індекс економічної свободи	X5	0,975	Функціональний прямий
Індекс розвитку електронної влади	X6	0,860	Дуже тісний прямий
Індекс електронної участі	X7	-0,994	Функціональний обернений
Індекс глобальної привабливості	X8	-0,820	Тісний обернений

Джерело: розраховано автором за [11–20].

Кореляційна залежність між факторами розвитку та індексом глобальної цифрової конкурентоспроможності (WDCI) в Україні

Фактор	Позначення	Коефіцієнт кореляції з WDCI	Характеристика зв'язку
Приплив прямих іноземних інвестицій	X1	0,517	Помірний прямий
Рівень безробіття	X2	-0,925	Дуже тісний обернений
Зростання ВВП	X3	0,629	Помірний прямий
Індекс мережевої готовності	X4	-0,394	Помірний обернений
Індекс економічної свободи	X5	-0,868	Дуже тісний обернений
Індекс розвитку електронної влади	X6	-0,767	Тісний обернений
Індекс електронної участі	X7	-0,296	Слабкий обернений
Індекс глобальної привабливості	X8	0,374	Слабкий прямий

Джерело: розраховано автором за [11–20].

Результати проведеного кореляційного аналізу засвідчують наявність істотних відмінностей у впливі цифровізації на інвестиційну привабливість у країнах Європейського Союзу та в Україні. У країнах ЄС спостерігається переважно обернений зв'язок між рівнем цифровізації та традиційними економічними індикаторами, зокрема припливом іноземних інвестицій (X_1), рівнем безробіття (X_2) та індексом глобальної привабливості (X_8). Це свідчить про складний характер взаємодії між цифровими процесами та усталеними економічними структурами у високорозвинених державах, де цифровізація відображає не лише економічну динаміку, а й соціальні трансформації.

В Україні, незважаючи на глибокі кризові явища, простежується переважно прямий позитивний зв'язок між розвитком цифрової конкурентоспроможності та факторами економічного зростання, такими як збільшення ВВП (X_3) і приплив іноземних інвестицій (X_1). Це підкреслює, що цифровізація для України виконує функцію одного з ключових драйверів посткризового економічного відновлення та модернізації.

У світовій практиці цифрова економіка розглядається як один із ключових чинників забезпечення довгострокової стійкості держав, розвитку бізнесу та підвищення добробуту суспільства. Країни Європейського Союзу демонструють приклад комплексного підходу до цифрової трансформації, інтегруючи її у стратегічні пріоритети економічної політики. Такий підхід охоплює модернізацію бізнес-моделей, розвиток цифрових навичок серед населення, посилення інфраструктури кібербезпеки, а також запровадження стандартів захисту персональних даних, що загалом створює передумови для зростання економічної

ефективності та підвищення привабливості для іноземних інвестицій.

Для України цифрова трансформація відкриває стратегічні можливості для формування нової економічної моделі, орієнтованої на інновації, технологічний розвиток та інтеграцію у світовий економічний простір. Активне розгортання цифрових технологій, насамперед у сфері державних послуг, фінансових технологій та електронної комерції, створює передумови для підвищення прозорості економічних процесів, зменшення транзакційних витрат і стимулювання ділової активності.

Проте на шляху формування повноцінної цифрової економіки Україна стикається з низкою викликів. Важливими проблемами залишаються нерівномірний доступ до цифрової інфраструктури між регіонами, недостатній рівень цифрової грамотності серед широких верств населення, а також обмежена інтеграція цифрових технологій у виробничий сектор і сферу малого та середнього бізнесу. Такі обмеження знижують потенціал залучення інвестицій у високотехнологічні галузі та гальмують процес модернізації економіки.

З метою систематизації основних розбіжностей між країнами Європейського Союзу та Україною в контексті цифрової трансформації, а також для визначення актуальних напрямів політики, що можуть сприяти підвищенню інвестиційної привабливості України, доцільно представити порівняльний аналіз у форматі аналітичної таблиці. Вона дозволяє наочно ідентифікувати ключові відмінності, слабкі місця та потенційні напрями розвитку цифрової економіки.

З огляду на ці виклики особливої актуальності набуває необхідність розроблення та реалізації

Порівняльна характеристика цифрового розвитку країн ЄС та України й пріоритетні дії для України

Показник	Країни ЄС	Україна	Необхідні дії для України
Інтернет-інфраструктура	Високий рівень покриття, включно із сільськими регіонами	Нерівномірний доступ, слабка інфраструктура в громадах	Інвестувати в широкопasmовий інтернет по всій території, зокрема у віддалених районах
Рівень цифрової грамотності	Системна освіта, цифрові навички інтегровані в навчальні програми	Нерівномірна підготовка, відсутність масштабних державних програм	Впровадити національну програму цифрової освіти та підвищення кваліфікації
Цифровізація бізнесу	Високий рівень автоматизації, цифрові платформи, електронна комерція	Локалізована цифровізація, переважно у сфері послуг і держсекторі	Запровадити пільгові умови для цифровізації МСП, підтримати цифрові стартапи
Цифрові державні послуги	Розвинені системи електронного врядування, європейські стандарти	Успішні проєкти (наприклад, «Дія»), але охоплення ще обмежене	Масштабувати цифровізацію на всі рівні управління та суміжні сфери
Кібербезпека і правовий захист	Дієві механізми захисту, регулювання через GDPR	Низький рівень нормативної адаптації та системного реагування	Гармонізувати законодавство з нормами ЄС, створити незалежний наглядовий орган
Інвестиції в цифрові технології	Підтримка інновацій, національні фонди розвитку, податкові стимули	Відсутність повноцінної політики стимулювання цифрових інвестицій	Запровадити стратегію залучення ІТ-інвестицій, державне співфінансування інновацій

Джерело: складено автором за [21–23].

комплексної стратегії цифрової трансформації. Орієнтиром для України може служити досвід Європейського Союзу, де цифровізація розглядається як міжсекторний пріоритет державної політики, що охоплює економіку, освіту, охорону здоров'я, енергетику, транспорт і сферу безпеки.

Одним із ключових завдань є розбудова національної цифрової інфраструктури із забезпеченням широкого доступу до високошвидкісного інтернету, особливо у віддалених і сільських регіонах. Важливим напрямом є також стимулювання розвитку електронної комерції, цифрових фінансових технологій, платформених бізнес-моделей, що здатні залучити інвестиції в нові сегменти ринку. Паралельно необхідно посилити заходи із забезпечення кібербезпеки та захисту прав користувачів у цифровому середовищі.

Суттєве значення має і розвиток людського капіталу, формування цифрових компетентностей серед молоді, активна перепідготовка працівників для потреб цифрової економіки, популяризація підприємницьких ініціатив у сфері інноваційних технологій. Інвестування в людський капітал є необхідною умовою для формування конкурентоспроможного цифрового середовища та залучення іноземного капіталу.

Таким чином, формування повноцінної цифрової економіки в Україні потребує не лише тех-

нічної модернізації, а й глибоких інституційних перетворень. Створення сприятливого середовища для інвестування в цифрові технології, підтримка стартапів та інноваційних підприємств, розвиток цифрової інфраструктури та забезпечення рівного доступу до цифрових можливостей мають стати основою нової моделі сталого економічного розвитку. Лише за умови стратегічно виваженого та системного підходу Україна зможе перетворити цифровізацію на реальний драйвер економічного зростання, зміцнення інвестиційної привабливості та інтеграції до глобального цифрового простору.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження підтвердило визначальну роль цифрової трансформації у формуванні сучасних економічних систем, особливо в аспекті забезпечення інвестиційної привабливості держав. Аналіз показників країн Європейського Союзу засвідчив тісний зв'язок між рівнем цифровізації, якістю інституційного середовища та обсягами залучених інвестицій. Для України виявлено потенціал цифрової економіки як важливого інструмента стимулювання економічного зростання, однак реалізація цього потенціалу потребує комплексної державної політики, спрямованої на розбудову цифрової інфраструктури, підвищення цифрових

компетентностей населення та вдосконалення регуляторних механізмів.

Відмінність ситуації в Україні полягає в необхідності подолання бар'єрів, пов'язаних із нерівномірним доступом до цифрових послуг, обмеженими інституційними ресурсами та впливом зовнішніх кризових факторів. Позитивний міжнародний досвід, зокрема країн ЄС, підтверджує, що успішна цифровізація економіки вимагає системної підтримки інноваційної діяльності, створення сприятливого середовища для технологічного підприємництва та активного залучення приватного сектора до цифрової трансформації.

Запропоновані аналітичні підходи та результати кореляційного аналізу дозволяють зробити висновок про необхідність інтеграції цифрової економіки в загальну стратегію економічного розвитку України для забезпечення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку інвестицій.

Подальші наукові дослідження в цьому напрямі доцільно зосередити на розробленні кількісних моделей оцінювання впливу цифровізації на інвестиційну привабливість країн світу, з урахуванням особливостей їх інституційного середовища. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. New York : W.W. Norton & Company, 2014. 320 p.
2. Шваб К. Четверта промислова революція. Харків : КСД, 2019. 416 с.
3. Manyika J., Lund S., Bughin J. et al. Digital globalization: The new era of global flows. *McKinsey Global Institute*, 2016. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows>
4. OECD Digital Economy Outlook 2020. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: <https://doi.org/10.1787/bb167041-en>
5. Verhoef P. C., Broekhuizen T., Bart Y. et al. Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of Business Research*. 2021. Vol. 122. P. 889–901. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.09.022>
6. Digital Economy Report 2021. Cross-border data flows and development: For whom the data flow. UNCTAD, 2021. URL: <https://unctad.org/webflyer/digital-economy-report-2021>
7. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал / за ред. В. П. Вишневського, С. І. Князева. Київ : Академперіодика, 2020. 188 с.
8. Голобородько А. Ю. Цифрова економіка: підходи та особливості розвитку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 9. С. 10–18. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-10-18>
9. Frey C. B., Osborne M. A. The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*. 2017. Vol. 114. P. 254–280. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>
10. Bharadwaj A., El Sawy O. A., Pavlou P. A., Venkatraman N. Digital Business Strategy: Toward a Next Generation of Insights. *MIS Quarterly*. 2013. Vol. 37. No. 2. P. 471–482. DOI: [10.25300/MISQ/2013/37:2.3](https://doi.org/10.25300/MISQ/2013/37:2.3)
11. GDP growth (annual %). *World Bank Group*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>
12. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2024. *IMD World Competitiveness Center*. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
13. Digital Economy and Society Index (DESI) 2022. *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>
14. Index of Economic Freedom (2018–2023). *Heritage Foundation*. URL: <https://www.heritage.org/index/>
15. The European House – Ambrosetti. Global Attractiveness Index Report (2018, 2020, 2022). URL: <https://www.ambrosetti.eu/en/global-attractiveness-index/>
16. Network Readiness Index Report (2019–2023). *Portulans Institute*. URL: <https://networkreadinessindex.org/>
17. E-Government Development Index. *United Nations Public Administration Network (UNPAN)*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>
18. E-Participation Index. *United Nations Public Administration Network (UNPAN)*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>
19. World Investment Report 2023. *UNCTAD*. URL: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2023>
20. Unemployment, total (% of total labor force). *World Bank Group*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
21. Human Capital and Digital Skills in the Digital Economy and Society Index *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-human-capital>
22. Europe's Digital Decade. Policy Programme 2030. *European Commission*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade>
23. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. *Український інститут майбутнього*. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvi-nutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

REFERENCES

- Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A., & Venkatraman, N. (2013). Digital Business Strategy: Toward a Next Generation of Insights. *MIS Quarterly*, 37(2), 471–482. DOI: 10.25300/MISQ/2013/37:2.3
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W.W. Norton & Company.
- Digital Economy and Society Index (DESI) 2022. (2022). *European Commission*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>
- Digital Economy Report 2021. Cross-border data flows and development: For whom the data flow. (2021). *UNCTAD*. <https://unctad.org/webflyer/digital-economy-report-2021>
- E-Government Development Index. (n.d.). *United Nations Public Administration Network (UNPAN)*. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>
- E-Participation Index. (n.d.). *United Nations Public Administration Network (UNPAN)*. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>
- Europe's Digital Decade. Policy Programme 2030. (n.d.). *European Commission*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade>
- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254–280. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>
- GDP growth (annual %). (n.d.). *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>
- Holoborodko, A. Yu. (2022). Tsyfrova ekonomika: pidkhody ta osoblyvosti rozvytku [Digital economy: approaches and features of development]. *Biznes Inform*, 9, 10–18. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-10-18>
- Human Capital and Digital Skills in the Digital Economy and Society Index. (n.d.). *European Commission*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-human-capital>
- IMD World Digital Competitiveness Ranking 2024. (2024). *IMD World Competitiveness Center*. <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
- Index of Economic Freedom (2018–2023). (n.d.). *Heritage Foundation*. <https://www.heritage.org/index/>
- Manyika, J., Lund, S., Bughin, J., et al. (2016). Digital globalization: The new era of global flows. *McKinsey Global Institute*. <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows>
- Network Readiness Index Report (2019–2023). (n.d.). *Portulans Institute*. <https://networkreadinessindex.org/>
- OECD Digital Economy Outlook 2020. (2020). *OECD Publishing*. <https://doi.org/10.1787/bb167041-en>
- Schwab, K. (2019). *Chetverta promyslova revoliutsiia* [The Fourth Industrial Revolution]. KSD.
- The European House – Ambrosetti. Global Attractiveness Index Report (2018, 2020, 2022). (n.d.). <https://www.ambrosetti.eu/en/global-attractiveness-index/>
- Tsyfrovizatsiia ekonomiky Ukrainy: transformatsiinyi potentsial [Digitalization of Ukraine's economy: transformational potential]. (2020). V. P. Vyshnevskiy & S. I. Kniaziev (Eds.). *Akademperiodyka*.
- Ukraine 2030E – kraina z rozvynutoiu tsyfrovou ekonomikou [Ukraine 2030E – a country with a developed digital economy]. (n.d.). *Ukrainskyi instytut maibutnoho*. <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>
- Unemployment, total (% of total labor force). (n.d.). *World Bank Group*. <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
- Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., et al. (2021). Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of Business Research*, 122, 889–901. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.09.022>
- World Investment Report 2023. (2023). *UNCTAD*. <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2023>

Науковий керівник – Матюшенко І. Ю.

доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна